

SWIM – Streaming Webbased Information Modules

Slutrapport for SWIM projektet
Niels Jørgen Blåbjerg
AUB, juli 2004

SWIM – STREAMING WEBBASED INFORMATION MODULES **1**

SWIM – STREAMING WEBBASED INFORMATION MODULES **1**

1. PRÆSENTATION AF SWIM-PROJEKTET	1
BAGGRUND	1
MÅLSÆTNING	1
SUCCESKRITERIER	1
2. PROJEKTFORLØBET	2
3. VURDERING AF PROJEKTFORLØBET	2
- I FORHOLD TIL DE FORUDSATTE MÅL OG FORVENTEDE RESULTATER.	2
4. BARRIERER	3
5. BESKRIVELSE OG EVALUERING AF SWIMs PRODUKTER OG RESULTATER	4
6. SWIMs UDBREDELSE	5
7. KONKLUSION OG PERSPEKTIVERING	6

SWIM – Streaming Webbased Information Modules

Slutrapport for SWIM projektet

1. Præsentation af SWIM-projektet

Baggrund

SWIM projektet blev iværksat som en efterfølger til det tidligere AUB/DEF projekt MILE. MILE projektet afprøvede forskellige tilgange til anvendelse af IKT i informationskompetenceundervisning. Der hvor MILE havde sine styrker blev det besluttet at tage afsæt og videreudvikle et multimedie-undervisningskoncept i SWIM. Fokus for undervisningen er udvikling af studerendes informationskompetence integreret i deres læreproces. Vi ønskede at anvende nye teknologiske og organisatoriske løsninger for at opnå en større spredning af det endelige produkt, dels via en forbedret internet streaming teknologi og dels via netværkssamarbejde imellem DEF-biblioteker.

Målsætning

SWIM projektet blev initieret med det formål at understøtte studerendes udvikling af informationskompetencer generelt og specifikt i forbindelse med brug af DEF-støttede, webbaserede informationsressourcer. Målet skulle opnås ved at udvikle et webbaseret multimediesystem og ved at udvikle et nyt undervisningskoncept, som kunne vinde udbredelse til DEF-biblioteker. Endvidere var det også et formål at forankre og nyttiggøre de informationsressourcer og faciliteter, som forskningsbibliotekerne stiller til rådighed i uddannelsesinstitutioners læringsmiljøer.

Succeskriterier

SWIM projektet har haft følgende succeskriterier, som har været styrende for målopfyldelsen:

- Etablering af netværk
- Udvikling, produktion og distribution af multimediesystem
- Implementering af undervisningskoncept
- Udarbejdelse af pædagogisk manual til undervisningskoncept
- Udbredelse af undervisningskoncept

SWIM står for Streaming Webbased Information Modules. Et produkt af SWIM projektet er et multimediesystem som er frit tilgængeligt på internettet. Multimediesystemet er udviklet ud fra et gennemgående koncept og opdelt i to. Den ene del er en simuleret social situation opbygget som et interaktivt rollespil, der anvender videoklip for at inddrage brugeren i generelle og universelle strategier i informationssøgningsprocessen. Den anden del består af informationsmoduler, som brugeren kan anvende for at få en større indsigt i mere specifikke aspekter af informationssøgningsprocessen såsom søgeteknikker og informationsressourcer. Se mere på: <http://www.swiminfo.dk>

2. Projektforløbet

SWIM projektet har fulgt den projektplan, som blev opstillet forud for projektets initiering. Udviklingen af produktet har fulgt de forskellige faser i det forløb, der blev skitseret. Siden offentliggørelsen i efteråret 2002 har multimediesystemet været tilgængeligt på internettet. I tiden efter offentliggørelsen af produktet er der samlet erfaringer med brug af multimediesystemet, og undervisningskonceptet er videreudviklet og dokumenteret. Der er skabt et samarbejde mellem de involverede DEF-biblioteker, der har valgt at anvende SWIM. SWIM er tilpasset og anvendt ud fra individuelle betragtninger og muligheder i de pågældende organisationer. Derudover er der opstået et netværk af andre biblioteker og uddannelsesinstitutioner, som har haft ønske om at anvende SWIM, og på den måde er der sket en større spredning af konceptet. Netværket er samtidig et forum for erfaringsudveksling omkring brugen af SWIM. Nye erfaringer og feedback deles i netværket og vil dels kunne indgå i nye udgaver af den pædagogiske manual, der foreligger, og dels som input til vurdering og videreudvikling af konceptet.

3. Vurdering af projektforløbet

- i forhold til de forudsatte mål og forventede resultater.

I udviklingsfasen i SWIM har vi haft netværkssamarbejde med 3 forskningsbiblioteker; HBÅ, RUB og KB. Netværket er fortsat i en uformel form og udvidet til andre nye samarbejdspartnere. I det nuværende netværkssamarbejde ligger fokus på udbredelse af undervisningskonceptet samt erfaringsudveksling og videndeling. Netværkssamarbejdet er et forum, der anvendes for at skabe et samlet sted, hvor der opsamles erfaringer og oparbejdes en vidensbase om mulige anvendelsesscenarier. Alle samarbejdspartnere har indvilliget i at videregive deres erfaringer med brugen af SWIM og dermed til videndeling med hele netværket. Samarbejdspartnerne i netværket kan selv lagre multimediesystemet¹ og anvende SWIM, enten som systemet er i den oprindelige form, eller lagre og tilpasse systemet til egne lokale forhold.

For at opnå udbredelse af undervisningskonceptet og multimediesystemet har vi valgt at få produceret centrale elementer af multimedieproduktet hos en ekstern leverandør. Der er flere årsager til dette valg. For at skabe et troværdigt produkt, som kan engagere en bruger, skal produktet være så professionelt udført, at der ikke er tekniske, indholdsmæssige eller æstetiske aspekter, som afskrækker brugeren på grund af irritation over dårlig kvalitet eller lignende. Derfor har vi valgt at bruge en professionel leverandør til produktet i tilfælde, hvor det ville have krævet uforholdsmæssig lang tid og ressourcer eksempelvis at uddanne eller opkvalificere egne medarbejdere til at udføre nogle af arbejdsopgaverne. Det er først og fremmest igennem et samarbejde mellem projektgruppen og en manuskriptforfatter, at der er skabt basis for produktion af de leverede elementer. Derudover har leverandøren stået for koordination af manuskript-

¹ SWIM er et åbent program, som alle har adgang til på internettet. Der findes et tilbud til alle interesserede om at få tilsendt en cd-rom pakke med tilhørende manualer (teknisk og pædagogisk), hvis man i forbindelse med undervisning foretrækker at lagre og hente multimediesystemet fra egen server.

forfatter, instruktør, producer, producerassistent, fotograf, lydmand, skuespillere og videoredigering. Dette arbejde er udført i høj kvalitet, og leveringen er foregået efter tidsplanen. Projektgruppen valgte at fokusere på de indholdsmæssige aspekter, som samlet indgik i et koncept beskrevet i en synopsis for produktet. Denne synopsis har dannet udgangspunkt for samarbejdet med leverandøren. Alternativt kunne vi have valgt selv at stå for inddragelse af de ovennævnte bidragydere til produktionen, men tidsforbruget i forbindelse med koordinering af alle eksterne bidragydere ville have været betydeligt, og det ville have været hæmmende for selve udviklingsarbejdet, idet koordinering på den måde ville have fjernet fokus fra udvikling og have skabt en meget længere udstrakt proces. Vi har på denne måde også undgået at foretage store investeringer i multimedieudstyr, som kun skulle bruges til denne ene produktion.

4. Barrierer

Der har været behov for, at selve konceptet kunne få tid til at rodfæstes. Der har været forskellige reaktioner overfor multimediesystemet og undervisningskonceptet, eksempelvis beroende på en forventning om, at det produkt, som kom ud af SWIM projektet, var et e-læringsforslag til erstatning for al den undervisning, der hidtil er blevet gennemført. Det har aldrig været intentionen, at SWIM skulle erstatte al tidligere undervisning. Men der er skabt en forståelse for, at SWIM har en innovativ tilgang til informationskompetenceundervisning. Den pædagogiske tilgang, der er indbygget i SWIM, er ny i bibliotekssektoren², og det helt grundlæggende princip, som vi har fulgt meget stringent i udviklingen af multimediesystemet, at vi tager udgangspunkt i brugerens situation og ikke i bibliotekets ressourcer, har vendt mål, indhold og læreproces på hovedet i forhold til mange tidligere undervisningskoncepter og -metoder. Det, at vi tager udgangspunkt i den studerendes situation, betyder, at vi altid forsøger at forholde os til hvor i læreprocessen, den studerende er, og derefter giver nogle bud på, hvad der er godt at gøre i den situation, og diskuterer hvilke typer af information, der kan anvendes og til sidst giver anvisning på konkrete informationsressourcer. Det betyder, at vi kan fange den studerendes interesse samt motivere, engagere og fastholde, fordi der er en genkendelighed i forhold til de erfaringer, som den studerende har gjort sig tidligere. Dette opnåes ved, at vi skaber et rum for refleksion igennem dialog. Det kan være en indre dialog, og det kan være en ekspliciteret/verbaliseret dialog i en undervisningssituation overfor gruppemedlemmer og/eller i samspil med en informationsvejleder.

Det er vigtigt at tænke intern og ekstern implementering af projektet ind i forløbet meget tidligt. Udbredelse af projektets resultat er afhængig af overførsel af undervisningskonceptet til medarbejdere, som varetager vejledning og undervisningsarbejde og anvender undervisningskonceptet i dette arbejde. I flere tilfælde af implementeringen af undervisningskonceptet har der været efterspørgsel på kompetenceudvikling. Det har primært været på det pædagogiske, læringsmæssige og didaktiske felt og i en lille udstrækning vedrørende anvendelse af IKT i undervisning. Disse erfaringer un-

² Se evaluering af forskellige informationskompetence undervisningskoncepter i statusrapport fra Universitetsbiblioteket i Bergen (UIB): <http://www.ub.uib.no/prosj/LS2003/IK-status-2003-12-04.htm>

derstreger, at implementeringsfasen er et vigtigt område at sætte fokus på allerede i projektbeskrivelse og projektplanlægningsfaser, når der etableres nye projekter. Lige så vel som undersøgelse af målgruppens behov og forudsætninger, er det vigtigt at afdække underviseres forudsætninger og behov for at undgå, at der kan opstå barrierer i implementeringsfasen og dermed imod udbredelse af undervisningskonceptet.

5. Beskrivelse og evaluering af SWIMs produkter og resultater

SWIM projektet har opnået de mål, som blev forudsat i succeskriterierne.

Et netværk bestående af DEF-bibliotekerne RUB, HBÅ og KB har været integreret som sparringspartnere i udviklingsfasen i projektet, og netværket er efter offentliggørelsen af produktet blevet større og arbejder videre i en uformel struktur med det formål at udbrede konceptet og at skabe - og dele - viden om anvendelse af undervisningskonceptet.

Der er udviklet et fleksibelt multimediesystem, som kan anvendes i mange forskellige scenarier. Det kan anvendes som et e-læringsprogram frit tilgængeligt på internettet som just-in-time læringsmoduler. Det kan indgå i undervisningssammenhæng/i kursusforløb (blended learning), og det kan anvendes som et udgangspunkt for vejledningssituationer i det daglige møde med bibliotekernes brugere. Det er ligeledes fleksibelt i den forstand, at multimediesystemet kan tilpasses til lokale forhold og anvendes som en udviklingsplatform. Derved kan der tages hensyn til forskelle i eksempelvis indhold, funktionalitet eller design.

Multimediesystemet er overordnet set delt op i en generel del og en specifik del. Se eksempel i figur 1.

Undervisningskonceptet er implementeret og anvendes i undervisning af studerende³ i DEF-biblioteker, ligesom det er udbredt til andre biblioteker og uddannelsessteder, såvel nationalt som internationalt. Undervisning og kursusforløb tilrettelægges under hensyntagen til lokale forhold som kan have betydning for rammer, indhold, valg af tilrettelæggelse af læreproces med videre.

Figur 1 Informationsmodul: Fokusering.

Der er udarbejdet en pædagogisk manual som anvendes til udbredelse af undervisningskonceptet. Manualen er struktureret ud fra en didaktisk relationsmodel, som dokumenterer undervisningskonceptet ud fra bestemte kategorier som er centrale elementer i organiseringen af undervisningen⁴.

³ Der er foretaget en evaluering af et undervisningsforløb, der er baseret på anvendelse af SWIM konceptet. Resultaterne af evalueringen kan ses her: <http://www.swiminfo.dk/pdf/huminf.pdf>

⁴ Den pædagogiske manual kan findes projektets hjemmeside på adressen: <http://www.swiminfo.dk/pdf/paedagogik.pdf>

Undervisningskonceptet og viden om SWIM projektet er blevet udbredt gennem mange forskellige kanaler og tiltag. Projektet og produktet er blevet præsenteret ved en lang række seminarer og konferencer både i Danmark og internationalt. SWIM projektet har dermed været i fokus og har fået megen opmærksomhed, både nationalt og internationalt.

6. SWIMs udbredelse

I det netværkssamarbejde der er blevet etableret i forbindelse med projektet, er der afholdt seminarer med de tre tilknyttede DEF-biblioteker i løbet af projektperioden. Disse seminarer er dels afholdt for, at projektgruppen kunne bruge input fra sparingspartnerne i udviklingsfasen og skabe et fælles udgangspunkt, og dels for at formidle resultater, der blev opnået i løbet af projektperioden. Efter produktets offentliggørelse er der afholdt møder hos de enkelte deltagere for at afklare, hvordan SWIM kan implementeres og integreres i de andre bibliotekers undervisningstilbud. Der er valgt forskellige modeller i forbindelse med implementering af SWIM. Modellerne spænder fra at lave lokalt tilpassede moduler, som lagres, linkes og markedsføres lokalt, til at integrere SWIM og linke til den eksisterende version, som lagres på en server på AUB. Netværket er gradvist udvidet med flere interesserede, som har ønsket at integrere SWIM som undervisningskoncept. Undervisningskonceptet er udbredt til andre DEF-biblioteker, såvel som seminarier, gymnasier og CVU (både til biblioteksundervisning og til andre undervisningssammenhænge på uddannelser). SWIM projektet har været vært for 2 heldags-seminarer og 1 to-dages konference. Der har været meget stor interesse for deltagelse, og især konferencen gav nye kontakter til netværkssamarbejde på internationalt plan.⁵

SWIM projektets hjemmeside⁶ er flittigt besøgt, og efterhånden som den internationale interesse er forøget, har vi valgt at oversætte flere og flere af vore dokumenter til engelsk. Der er produceret en engelsk-tekstet version af den videobaserede del af produktet, og der er produceret engelske oversættelser af informationsmodulerne. Den pædagogiske manual er ligeledes oversat til engelsk. Oversættelserne er primært udført for at kunne udbrede kendskabet til undervisningskonceptet internationalt i biblioteksfora og mere generelt i undervisningsfora. Vi har ikke haft en høj forventning om, at brugere vil anvende programmet med en engelsk-tekstet version af et dansk produkt, men vi har oplevet, at den tekstede version fungerer godt til at formidle et produktkendskab til SWIM.

Der er som nævnt etableret et internationalt netværk. Undervisningskonceptet har fået udbredelse og er implementeret i Universitetsbiblioteket i Bergen, Norge⁷. Projekt-

⁵ Der kan hentes mere information om de afholdte seminarer og konferencen på:

<http://www.swiminfo.dk/arbejdspapirer.html>

⁶ Se projektets hjemmeside på: <http://www.swiminfo.dk>

⁷ Universitetsbiblioteket i Bergen har en hjemmeside, der primært henvender sig til deres 1. års studerende, med et undervisningstilbud, som er baseret på undervisningskonceptet i SWIM. Se mere på: <http://www.ub.uib.no/felles/IK/>

gruppen i Bergen har været i tæt kontakt med AUB igennem deres projektføreløb. Der er produceret nye elementer til Bergens implementering af SWIM, og der kan være en sidegevinst, som vi kan udnytte ved kommende opdateringer af SWIM. Der er gennem Professor Carol C. Kuhlthau⁸, Rutgers, The State University of New Jersey, USA, etableret kontakt til undervisningsansvarlige medarbejdere på Seton Hall University Library, New Jersey, USA. Sammen med dem afsøges der p.t. forskellige muligheder for at finansiere og etablere et projektsamarbejde indenfor hvilket der kan skabes en større international udbredelse af SWIM undervisningskonceptet. I samme forbindelse undersøges hvorvidt der kan produceres en engelsk internationaliseret version af SWIM.

7. Konklusion og perspektivering

At det har taget tid at modne konceptet og accepten af konceptet er ikke noget, vi opfatter som en ulempe. SWIM undervisningskonceptet skal ikke erstatte den hidtidige undervisning, men kan betragtes som et supplement i en sammenhængende undervisningspakke primært rettet mod studerende. Vores opfattelse vedrørende multimediesystemet var oprindeligt, at det kunne stå alene og primært nok ville blive brugt som et stand-alone produkt (single-user e-learning produkt), men vi fandt efterhånden vidnesbyrd for, at det ville være en styrke at anvende SWIM multimediesystemet i en (fysisk) undervisningssammenhæng, hvor undervisningskonceptet og multimediesystemet er udgangspunktet for strukturen i selve undervisningsforløbet, som afvikles i et refleksivt rum (blended learning). Etablering af et refleksivt rum finder sted ved at organisere undervisningen primært som en studentercentreret seance, hvor styrken ligger i, at der skabes diskussion og dialog blandt deltagere og med undervisere.

Det er ressourcekrævende at skabe produktkendskab og forståelse for konceptet. Der kan være behov for at skabe kompetenceudvikling med fokus på læring og de pædagogiske, kommunikations - og formidlingsmæssige områder, således at informationsvejledere, der tidligere har anvendt andre undervisningsmetoder, føler sig rustet til at begive sig ud i at anvende nye metoder.

Hvis der skal holdes moment og nås milepæle er det rationelt at vælge den hurtigste produktionsmetode. I vores tilfælde ville vi nok kunne have styret produktion af de ovennævnte centrale elementer til multimedieproduktet, men det ville have taget uforholdsmæssigt lang tid, hvorved der kunne være en risiko for at tabe fokus i projektet. Derfor er det en vigtig strategisk prioritering at vælge at outsource dele af f.eks. udviklingsprojekter. Det er vigtigt at holde for øje at det kan være rationelt at outsource dele af udviklingsfasen eller outsource produktionen helt eller delvist, da det ikke er alle tilfælde der egner sig til at blive gjort til et spørgsmål om kompetenceudvikling. Der kan derfor opstå et valg med hensyn til hvilke kompetencer og hvilken viden, biblioteker eller forskningsbibliotekssektoren vil investere i.

⁸ I SWIM projektet er det teoretiske grundlag bl.a. baseret på Carol C. Kuhlthau, Seeking Meaning, 1993. Carol Kuhlthau var hovedtaler og workshop leder på SWIM projektets to-dages konference: "Navigating in Chaos", Aalborg, 13. - 14. maj 2003.